

Dyslexie op het Gerrit Rietveldcollege

Schooljaar 2017-2018

**MISSCHIEN
MOET JE JEZELF
EERST TEGENKOMEN**

**VOORDAT JE
HET KUNT ZIJN**

Loesje

Rechts 1985
© 2017 EA Alphen
www.loesje.nl

**ALS JE
HONDERD KEER ZEGT
DAT JE HET
DRUK HEBT**

**WORDT HET
NATUURLIJK OOK
NIET RUSTIG**

Loesje

DYSLEXIE

**IS DAT NIET ZOIETS
ALS GEEN LETTERS IN
JE SOEP LUSTEN**

Loesje

loesje.nl
www.loesje.nl

Bij de overgang naar het Voortgezet onderwijs zijn er verschillende veranderingen voor dyslecten. Soms lopen dyslecten vast op het tempo, er moeten meer vreemde talen geleerd worden en bij vrijwel alle vakken moet meer gelezen worden. Het Gerrit Rietveld College heeft een dyslexieprotocol, evenals een Kurzweil-protocol. Deze zijn beiden te vinden op de website onder 'docs'.

Voor alle leerlingen, maar voor dyslecten en leerlingen met andere leerproblemen in het bijzonder, is het van belang te onderkennen dat een succesvolle schoolcarrière een samenspel is van drie factoren: kind, ouders en school.

Met andere woorden: school heeft het recht om leerlingen te faciliteren en de leerling te helpen het zelf te leren doen, Voor de leerling betekent dit dat zij hier soms een extra inspanning voor moeten leveren. Ouders moeten vaak langer en meer begeleiden dan bij andere leerlingen. Dit kan bijvoorbeeld zijn:

- Veel herhalen
- Vaak langer controle en sturing door ouders nodig
- Leren leren
- Stimuleer dagelijks lezen
- Zo nodig externe begeleiding inschakelen
- Accepteren dat huiswerk maken en leren langer kan duren dan bij medeleerlingen
- Hulp vragen / aan de bel trekken als het niet goed gaat (bij mentor, vakdocenten, dyslexie coördinator).

Afspraken

Als je officieel dyslexie hebt hebben we de volgende afspraken gemaakt voor de leerlingen:

- De docenten van een klas krijgen te horen welke leerlingen dyslectisch zijn, zodat zij daar rekening mee kunnen houden.
- Dyslecten mogen extra tijd gebruiken bij toetsen indien nodig. In de onderbouw staat op de toetsen aangegeven welke vragen je in eerste instantie mag overslaan. Als je tijd overhebt moet je de vragen die je nog kan maken gewoon maken, maar als dat je niet lukt is er een aangepast norm voor de verkorte toets. Met examens en examen gerelateerde toetsen wordt er gewoon extra tijd gegeven.
- Er wordt rekening gehouden met je spelfouten die echt door je dyslexie komen
- Dyslecten schrijven een 'D' of 'dyslectisch' boven hun toets om docenten er aan te herinneren dat zij dyslectisch zijn.
- Indien je Kurzweil gebruikt mag je de toets laten voorlezen, je moet de toets wel gewoon op papier schrijven, dus niet op de computer, tenzij hier speciale afspraken over zijn gemaakt via passend onderwijs. Leerlingen zorgen zelf voor USB-sticks.
- Je mag in klas 1 en 2 niet lager krijgen dan een 3 voor een toets voor elk vak (behalve als je spiekt, of niets gedaan hebt)
- Het lettertype is 12 arial, dat is namelijk bij de officiële examens ook voorgeschreven. Als je echt baat hebt bij een vergroting bespreek dat even met je docent. Dit boekje is in arial 12 geschreven.
- Als je vragen of opmerkingen hebt, richt je dan tot je mentor, je vakdocent of anders bij mij m.bergstra@gerritrietveldcollege.nl.
- Als het nodig is kunnen er specifieke afspraken per leerling gemaakt worden.

Begeleiding

- Dyslectische leerlingen in de onderbouw worden 2 of 3x per jaar uitgenodigd om met andere dyslecten uit hun jaar samen met de dyslexie coördinator te bespreken wat er goed gaat en waar leerlingen tegenaan lopen. Ervaringen worden uitgewisseld en tips worden gedeeld. Het is prettig dat leerlingen ervaren dat ze niet alleen staan, er zijn meer dyslecten op school.
- Verder kunnen dyslecten en hun ouders voor vragen bij de dyslexie coördinator terecht, bijv. via de mail. Dingen die niet goed lopen met een vakdocent moeten in eerste instantie met die docent of met de mentor of afdelingsleider worden uitgepraat.

Kurzweil

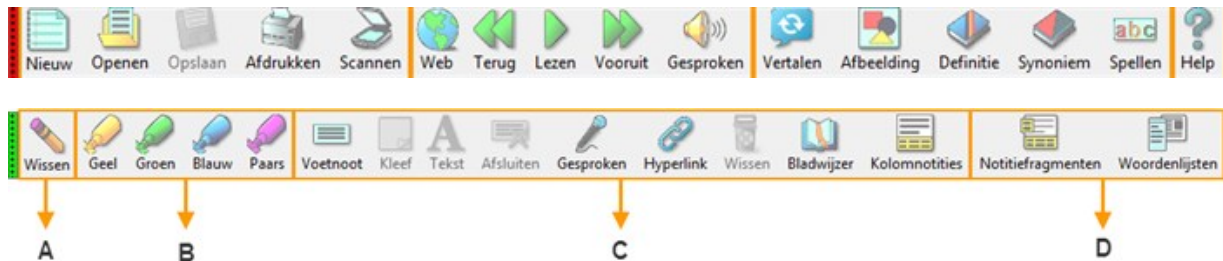
Voor sommige dyslecten kan het nuttig zijn om gebruik te maken van bepaalde softwareprogramma's. De meeste dyslecten hebben het niet nodig en hebben genoeg aan de andere faciliteiten zoals extra tijd. Sommige leerlingen vinden de computerstemmen niet prettig en kiezen er daarom niet voor Kurzweil te gebruiken. Anderen kunnen wel wennen aan de stemmen en hebben veel voordeel aan het voorlezen. Op het Gerrit Rietveld College is alleen het gebruik Kurzweil toegestaan. Als zij dat willen schaffen ouders zelf het programma aan, en schaffen ook digitale

boeken via dedicon aan. (De boekenkosten worden vergoed). Vervolgens wordt dat doorgegeven aan de dyslexiecoördinator, zodat school en de docenten op de hoogte zijn. In de onderbouw mag de leerling dan de toetsen op een eigen laptop maken, bij examens moet dat op een laptop van school. Leerlingen moeten zelf met het programma kunnen werken. Bij Lexima worden elke vakantie ouder-kind cursussen aangeboden. Voor meer informatie over Kurzweil op school: zie het protocol Kurzweil op de site.

Kurzweil 3000 is voor leerlingen met dyslexie de meest complete software voor lezen, schrijven, spellen en studeren.

Kurzweil maakt zelfredzaam, geeft zelfvertrouwen en zorgt voor betere leerresultaten. Met Kurzweil kunnen leerlingen:

- Beter begrijpend en technisch lezen
Met Kurzweil kunnen schoolboeken en documenten worden voorgelezen. Het kind kan precies meekijken naar de voorgelezen tekst op het scherm en wordt daardoor actief gestimuleerd om te lezen en niet alleen te luisteren. Een tweekleurige markering toont het voorgelezen woord (groen) en de hele zin (geel). De prachtige voorleesstemmen met levensechte intonatie zijn een genot om naar te luisteren.
- Sneller en beter schrijven
De woordvoorspeller is ideaal voor het vlot en correct typen van teksten.
- Moeilijke woorden handig opzoeken
De uitgebreide woordenboeken met pictogrammen helpen bij het snel begrijpen van lastige woorden.
- Leerstof structureren en overzien
De slimme mindmapprogramma is handig om ideeën gestructureerd op te schrijven en te gebruiken.
- Makkelijker vreemde talen leren
Kurzweil herkent automatisch 13 verschillende talen waaronder Engels, Duits, Frans en Turks, en heeft 29 verschillende voorleesstemmen. Ideaal voor het lezen en leren van vreemde talen of het werken in een andere taal.
- Teksten digitaliseren
De unieke scanfunctie maakt het mogelijk documenten gemakkelijk in te scannen en teksten eenvoudig te bewerken zodat het correct wordt voorgelezen en kunnen worden bewerkt.
- Beter studeren: er zit een hele mooie studeerfunctie bij: woordwebs maken, samenvattingen maken uit een tekst, teksten structureren in kolommen (definities bijv.).
- Ook fijn is dat Lexima ouder-kind cursussen geeft in vakanties om beter te leren met het programma om te gaan

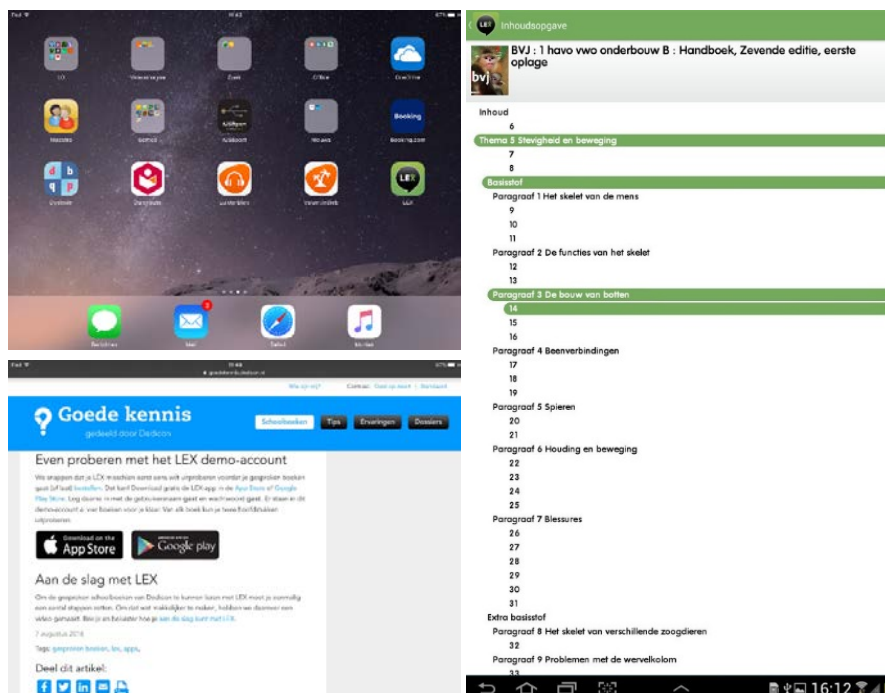
De menubalken zijn heel overzichtelijk en kunnen naar persoonlijke wensen worden ingesteld.

De kosten van Kurzweil zijn hoog: als abonnement tussen de 20 en 30 euro per maand, en als eigen aanschafprijs zo'n 1000 euro. Wij raden sterk de pro-versie aan, want met het leerstation kunnen er problemen zijn met het lezen van gescand materiaal. Eventuele aanschaf / abonnement gaat geheel buiten school om. Bij de examens zorgt de school voor licenties waarmee de leerling moet werken. Kurzweil kan voor een maand gratis worden uitgetoetst.

Meer informatie: www.lexima.nl of bijv. een demonstratiefimpje op you-tube: <https://www.youtube.com/watch?v=3gOiyFm2P3A>

Lex-app

Voor alle leerlingen die wel moeite hebben met lezen maar geen Kurzweil willen en hoeven te gebruiken is er een gratis app die erg kan helpen met leren. De Lex-app is een app waarin de leerboeken voorgelezen worden. Het is door een persoon ingesproken en is dus geen computerstem. Je kan niet navigeren over een pagina, wel kiezen welke pagina je voorgelezen wilt hebben. Ook de voorleessnelheid is in te stellen. De app is te gebruiken op telefoon of tablet (iOS of Android), niet op de laptop.

Om de app te kunnen gebruiken moet uw kind aangemeld worden, en een dyslexieverklaring is vereist. Er is in een duidelijk stappenplan beschreven wat u moet doen om de app te kunnen gebruiken. Er moeten twee accounts aangemaakt worden: eentje om de boeken te kunnen betalen, een voor de gebruiker (uw kind). Er kunnen dan via Dedicon boeken worden aangeschaft (a 4,50 per boek) die in de boekenkast van de app komen te staan. De boeken kunnen met een internetverbinding worden beluisterd of worden gedownload zodat ze bijv. ook in de auto voorgelezen kunnen worden. Zolang de regeling er is van de gratis studieboeken kunnen de kosten van deze digitale boeken verhaald worden op school (via de dyslexie coördinator), mits er met mate gebruik van wordt gemaakt. Het heeft alleen zin om boeken met veel tekst (zoals GS, BIO, AK, NL) aan te schaffen. Werkboeken sowieso niet.

Taalbeleid op school: werken met het stappenplan lezen

ABC

STAPPENPLAN LEZEN

1 Voor het lezen

→ Kijk naar de tekst. Let op:

- de titel
- de kopjes
- de illustraties
- opvallende woorden (**vet**, *schuingedrukt*, onderstreept, ...)
- getallen

→ Doe een **voorspelling**: de tekst gaat over...

→ Wat weet je er al van? Wat heb je gezien, gehoord of gelezen?

2 Tijdens het lezen

→ Lees de tekst.

- Onderstreep belangrijke woorden en signaalwoorden. Let op de **verbanden**.
- Maak aantekeningen en/of een schema. Heb je een goed beeld van de tekst?
- **Stel vragen** over het belangrijkste van de tekst:
Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom, Hoe?

Begrijp je nog wat je leest?
Wat doe je als je iets **niet begrijpt**?

- Je begrijpt een woord niet -> Gebruik de woordhulp op de andere kant.
- Je begrijpt een klein stukje tekst niet -> Lees het moeilijke stukje nog een keer.

3 Na het lezen

→ Klopte je voorspelling?

→ Kun je de tekst **samenvatten**? Vertel in een paar zinnen waar de tekst over gaat.

WOORDHULP

Je ziet een woord dat je niet begrijpt. Je wilt weten wat het woord betekent. Wat kun je doen?

Lees een stukje terug of verder:

- daar staat soms een woord dat ongeveer hetzelfde betekent
- daar staat soms een woord dat het tegengestelde betekent
- daar wordt soms uitgelegd wat het woord betekent

Kijk naar de illustratie bij de tekst.

Misschien heeft het plaatje iets met het woord te maken.

Kijk naar het woord.

Soms ken je al een stukje van het woord.

Soms kom je zelf niet achter de betekenis.

Vraag het dan aan iemand anders of zoek het op in het woordenboek.

Lees de zin opnieuw met de gevonden betekenis. Controleer of het klopt in de tekst.

voor hanting en pld de achtervragen tegen elkaar

Adviezen voor leerlingen met dyslexie

Niet alleen is het belangrijk dat de docenten weten hoe ze met dyslectische leerlingen moeten omgaan, het is evenzeer belangrijk dat dyslectische leerlingen zich goed bewust worden hoe ze het beste met hun problemen om kunnen gaan. In de uitgave van het Ministerie van Onderwijs: “Dyslexie, een gids voor het voorgezet onderwijs” wordt een handreiking gegeven voor dyslectische leerlingen. De adviezen die hierin gegeven worden proberen we aan dyslectische leerlingen door te geven door middel van individuele- of groeps gesprekken.

Zelfstandigheid

1. Werk zelf aan je dyslexie
 - Met dyslexie heb je meer tijd voor je huiswerk nodig dan je klasgenoten. Houd daar met je planning van je huiswerk voldoende rekening mee.
 - Richt je zoveel mogelijk op het leggen van verbanden, concentreer je niet op feitjes, maar probeer de grote lijn van de tekst te begrijpen.
 - Dyslexie is geen excuus om minder te doen, zoek wat voor jou de beste manier van leren is.
 - Vraag als het nodig is hulp.
 - Zorg dat het werk in je werkboeken geen fouten meer bevat. Vraag zo nodig een kopie van de ingevulde werkboeken van een andere leerling en gebruik deze voor het leren van je proefwerken.

Effectief Studeren

2. Neem voor het studeren de tijd. Probeer uit hoe je het beste kunt leren. Probeer veel te herhalen en leer niet te lang achter elkaar aan 1 vak.
3. Studeer en werk op een zo rustig mogelijke plek
 - Ga in de klas vooraan zitten.
 - Studeer in een stille kamer.
 - Desnoods met oordoppen in.
4. Neem lessen op verschillende manieren op.
 - Lees, spreek uit, schrijf op en stel je iets voor, bijvoorbeeld bij het leren van woorden.
 - Verzin verhaaltjes bij de betekenis van woorden (er staat een voorbeeld genoemd in deel 2 van deze adviezen)
 - Lees, spreek uit en luister naar jezelf.
 - Schrijf het woord op en fantasieer over de betekenis.
 - Maak gebruik van computerprogramma's voor het leren van woordjes,

zoals wrts en Quizlet. Het voordeel van woordjes leren via een woordjesprogramma is dat fouten eruit gehaald worden, je kan het niet fout inprenten. Sla je lijst op en oefen elke dag even kort.

- Maak gebruik van de zogenaamde kaartjesmethode voor het leren van woordjes (uitleg in deel 2 van deze adviezen)/
- Maak gebruik van de software die bij je studieboeken wordt geleverd. Ga naar magister, dan naar leermiddelen en kijk wat er is.
- Maak gebruik van websites die bij je studieboeken horen en waarop vaak veel extra oefeningen en proefwerken staan.
- Maak gebruik van kleurtjes. Als je bijv. moeite hebt om te onthouden of iets mannelijk of vrouwelijk is dan kan je de woorden opschrijven in twee rijen. Kleur de mannelijke woorden blauw en de vrouwelijke woorden roze. Ook bij topografie is het handig om landen een kleur te geven en dan de naam in dezelfde kleur te arceren.

5. Vat lessen samen en leer je eigen samenvatting. In teksten staan veel onnodige woorden.
- Maak een schema of samenvatting van de tekst met kernwoorden.
 - Met die eigen samenvatting ken je de les al bijna.
 - Vertel daarna bij elk geschreven woord wat je weet.
 - Van de samenvatting van een ander leer je weinig.

Niet-talige vakken

6. Raak niet in paniek als je iets niet snel begrijpt. Je bent goed in vakken met weinig taal, maar een instructie met veel informatie gaat soms te snel.
- Geen paniek: kijk er nog eens naar, lees opnieuw.
 - Vraag om herhaling. Laat het bezinken.
7. Oefen extra. Sommige dingen, zoals sommen, worden door oefening geleerd. Dyslectici krijgen wat langzamer de nodige routine.
- Maak bijvoorbeeld wat meer oefensommen dan de anderen. Later kun je de sommen beter gebruiken dan veel anderen.
8. Probeer vooruit te werken.
- Vraag om een lijst met te verwachten moeilijke woorden.
 - Leer proefwerken en toetsen zo lang mogelijk van te voren.
 - Herhaal ze nog een keer tussendoor.
 - Vraag om het huiswerk ruim van tevoren op te geven.

Lezen

9. Lees zoveel mogelijk. Mensen lezen steeds gemakkelijker als ze ouder worden. Dat geldt ook voor jou. Ga het weer eens echt proberen.
- Lees iedere dag voor jezelf serieus een half uur.
 - Over één jaar kun je dan veel beter lezen en schrijven.

- Maak gebruik van boeken die speciaal zijn geschreven voor leerlingen die wat langzamer lezen. Series zoals bijv. Zoeklicht plus. Of zoek juist moeilijkere boeken maar die eindelijk interessant zijn voor je (bijv. jeugdthrillers) zodat je iets kan lezen wat je echt leuk vindt.
 - Vraag aan de bibliothecaresse of aan je docent Nederlands naar titels van boeken die niet zo moeilijk zijn om te lezen.
 - Lees boeken waarvan ook een filmversie bestaat. Bekijk eerst de film en lees het boek daarna.
10. Lees een tekst opnieuw als je niet begrijpt wat er staat.
- Lees rustig, herlees, regel na regel, alinea na alinea
 - Vraag je af wat je gelezen hebt, wat de kern is.
 - Streep trefwoorden aan als je de inhoud te snel vergeet.
11. Als je moeite met lezen hebt kan het heel prettig zijn om sommige teksten voorgelezen te krijgen. Daar zijn verschillende mogelijkheden voor:
- Kurzweil: Als je ook je toetsen voorgelezen wilt hebben kan je gaan werken met Kurzweil. Dit (dure) programma moet dan zelf aangeschaft worden, en heeft voordelen en nadelen (computerstem, bij toetsen moet je je programma ook opstarten wat tijd kost).
 - Lex-app: Als je graag wilt dat de hoofdstukken van je studieboeken worden voorgelezen dan kan je de gratis lex-app installeren. Vervolgens moet je je aanmelden bij dedicon en een dyslexieverklaring digitaal opsturen. Daarna krijg je het recht om ingesproken studieboeken te kopen voor 4,50 per boek. Boeken met veel tekst zijn hiervoor geschikt, bijv. de lesboeken van aardrijkskunde, geschiedenis of biologie
 - Luisterbieb: Als er boeken gelezen moeten worden (bijv. voor de lijst) dan kan je kijken of die te verkrijgen zijn via de luisterbieb. Dat is gratis als je lid bent van de bibliotheek (gratis voor kinderen).
 - Via www.passendlezen.nl kan je ook gratis een account aanmaken en boeken uitzoeken die voorgelezen worden. Om hier gebruik van te mogen maken is een dyslexieverklaring noodzakelijk.
 - Bij al deze vormen van auditieve ondersteuning is het raadzaam om zelf mee te blijven lezen! Dan wordt de klank-teken koppeling in de hersenen verder getraind, en zoals bij punt 9 beschreven is veel lezen erg belangrijk.

Schrijven

12. Maak een schema voordat je gaat schrijven
- Schrijf in een schema de belangrijkste onderwerpen.
 - Maak daarna een uitgebreid schema met trefwoorden.
 - Schrijf daarna pas je verhaal.

13. Verbeter je spelling.
- Vraag een overzicht van spellingregels.
 - Controleer steeds wat je hebt geschreven.
 - Gebruik daarbij een woordenboek en de spellingregels.
 - Ieder schoolvak heeft zijn eigen 'vakwoorden'. Vraag de docent een lijst te maken. Leer die vooruit.
 - Vraag je ouders om je spelling te controleren van werkstukken of ander schriftelijk werk dat je moet inleveren.
14. Het maken van aantekeningen
Als het lastig is om tegelijkertijd te schrijven (aantekeningen te maken) en goed op te letten dan is het mogelijk om met de docent af te spreken dat je geen aantekeningen maakt maar die kopieert van een (goede!) medeleerling zodat je je volledig op de uitleg kan focussen.

Je toekomst

15. Keuze van je beroeps- of vervolgstudie. Misschien is het nu nog niet belangrijk, maar houd rekening met je dyslexie. Zowel bij de keuze van je vakkenpakket als voor je toekomstplannen. Bijna alle soorten vakken kun je aan. Er zijn een paar minder geschikte beroepen. Dat zijn vooral beroepen waarvoor je veel moet lezen en/of schrijven.
- Bespreek dat met je mentor of met je decaan.

Overige adviezen

16. Maak zoveel mogelijk gebruik van de computer bij allerlei werkzaamheden.
- Veel dyslectische leerlingen hebben een moeilijk leesbaar handschrift. Probeer werkstukken, boekbesprekingen en verslagen zo veel mogelijk te typen. Getypt werk ziet er immers bijna altijd veel netter uit dan zelf geschreven werk.
 - Laat getypte werkstukken nakijken door iemand anders. Fouten kunnen daarbij snel en makkelijk verbeterd worden.
 - Probeer zo snel mogelijk te leren om blind te typen met 10 vingers. Goed en snel kunnen typen bespaart je in de toekomst enorm veel tijd.
 - Gebruik altijd de spellingcontrole.
17. Kijk (teken)films of kinderprogramma's die je al kent in een andere taal

Nog meer tips over leren

Woordjes leren door er een verhaal aan te koppelen

Je kunt ook woordjes leren door een verhaal te maken van de woordjes die je moeilijk kunt onthouden. Bv je hebt de woorden : house/roof/chair/table/refrigerator/food/stairs/garden. Je maakt daar een verhaaltje van. Hoe gekker het verhaaltje hoe beter je het onthoudt.

Bijvoorbeeld:

ik zie een **house** met een platte **roof**. Op de **roof** zit een man. Hij zit op een **chair** aan de **table**. Er staat ook een **refrigerator** op de **roof**. Als de man honger heeft haalt hij daar **food** uit. Zo nu en dan loopt hij op de **stairs** naar beneden en rent zingend door de **garden**.

Kaartjesmethode

Sommige leerlingen hebben er baat bij om te schrijven bij het leren van woordjes. Als je de kaartjesmethode gebruikt maak je onderscheid tussen moeilijke woorden en makkelijke woorden. Het werkt als volgt: Knip kaartjes uit waarop je duidelijk met een dikke gekleurde stift de woordjes kan opschrijven. Per kaartje 1 woord, met op de achterkant in potlood de betekenis van dit woord. Als je frans doet kan je voor de mannelijke woorden het beste blauw nemen en voor de vrouwelijke woorden roze. Dan koppel je de kleur aan het geslacht van het woord en dat vindt je geheugen fijn.

Refrigerator

koelkast

Als je de kaartjes klaar hebt leg je ze op een stapeltje voor je neus. Zorg dat je papier en pen bij de hand hebt. Spreek het Nederlandse woord hardop uit, en zeg de Engelse vertaling. Schrijf daarna het woord in het Engels op. Controleer op het goed is. Is het goed leg het kaartje op de stapel links, en de foute kaartjes op de stapel rechts. Met de foute kaartjes ga je net zo lang door tot je alles goed hebt. Het is erg belangrijk dat je schrijft, en schrijft!!!. Je kan het gebruiken voor het leren van Nederlands naar Engels/Frans/Duits of andersom

Als je steeds dezelfde woorden fout schrijft arceer dan met geel welk deel je fout schrijft zodat daar extra de focus op komt te liggen.
Bewaar de kaartjes in een speciaal bakje of envelop, zodat je voor je toets alles klaar hebt liggen.

Teksten leren

Veel leerlingen maken de fout om **leRen** en **leZen** te verwarren
Het is echt een groot verschil of je leert of leest.

Als je leest onthoud je	10 %
Als je iets hoort onthoud je	20 %
Als je iets ziet onthoud je	30 %
Als je iets hoort en ziet onthoud je	50%
Als je iets opschrijft	60%
Als je iets met anderen bespreekt	70%
Als je evalueert en nabespreekt	80%
En..als je iets uitlegt aan anderen	90%

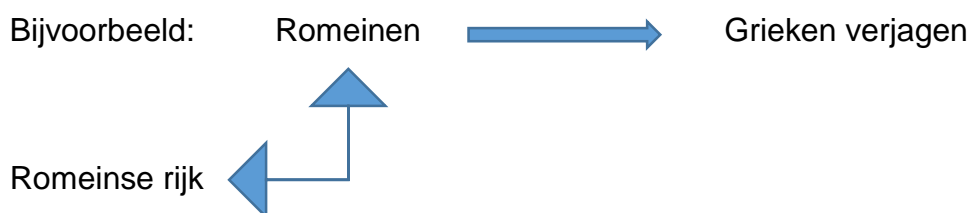
Je ziet natuurlijk al wat je moet gaan doen om stof te leren:

Lezen(en liefst ook horen) iets opschrijven en daarna navertellen aan jezelf of anderen.

Maak jezelf dus niet wijs dat op bed liggen met een boek in je handen waar je inkijkt **leren** is want dat is **lezen**. Met lezen bereik je niet wat nodig is om de stof te beheersen. Je kunt de stof schrijvend verwerken via een samenvatting of een mindmap

Samenvatting

In een samenvatting schrijf je belangrijkste informatie op die in je hoofdstuk staat. Het liefst met zoveel mogelijk pijlen etc en minder taal. Hoe meer taal je moet leren hoe lastiger het wordt

Gebruik zoveel mogelijk dit soort verwijstekens. Dat maakt het overzichtelijk en je hersenen vinden dit prettig

Mindmap

Een mindmap is een soort tekening van je informatie. Met een Mind Map kun je alle informatie die je in je hoofd hebt opgeslagen eenvoudig vertalen naar een overzichtelijk schema op papier. Deze techniek geeft je de mogelijkheid om verder te denken dan je normaal zou doen. Je ziet nieuwe verbanden en kunt creatieve oplossingen bedenken. Gebleken is dat de mindmap jouw hersenhelften laat samenwerken, en dan wordt de creatieve kant van je hersenen ook gebruikt, dat verhoogt de functie van je brein! Wie wil dat nou niet!!!!

Zo'n Mind Map opzetten is helemaal niet zo moeilijk, helemaal niet als je de tips van Tony Buzan volgt, de grondlegger van mindmapping

Stappen

1. Begin met een centraal onderwerp

Pak het grote papier en schrijf in het midden een centraal onderwerp op. Dit is het onderwerp waar de Mind Map om draait. Maak van dit onderwerp ook een kleine tekening. In dit voorbeeld gaan we uit van een Mind Map die je persoonlijke vaardigheden uiteen zet. Zet onder de tekening je naam. Tony Buzan: 'Gebruik altijd kleuren als je aan het Mind Mappen bent. Dat maakt het proces veel leuker voor jou en veel interessanter voor je hersenen!'

2. Verbind takken aan het onderwerp

Kies een gekleurde stift en teken een tak van de middelste afbeelding naar buiten. Schrijf op deze tak een woord dat te maken heeft met je persoonlijke vaardigheden, bijvoorbeeld 'communicatievaardigheden'. Omdat het hier over jouw vaardigheden gaat, kun je de tak ook 'communicator' noemen. Teken met andere kleuren ook nog een aantal andere takken, zoals bijvoorbeeld 'doelen' en 'ervaring'.

3. Gebruik één woord per tak

Je hoeft voor iedere tak maar één woord te gebruiken. Tony Buzan: 'Een enkel woord kan beter gedachten triggeren dan woordgroepen of zinnen.' Zorg ervoor dat alle takken het middelste beeld raken, zodat de verbinding ook in je hoofd gelegd wordt. Door één woord per tak te gebruiken houd je je Mind Map ook overzichtelijk. Als je Mind Map overzichtelijk is op papier, dan is hij dit ook in je hoofd.

4. Verbind grote takken met subtakken

Aan de grote takken die je net getekend hebt kun je nu subtakken toevoegen. Die subtakken ontwikkelen het thema verder. Tony Buzan: 'Als je bijvoorbeeld denkt dat je goed bent in organiseren, dan kan een Mind Map dat verder nemen. Waaruit blijkt dat je goed bent in organiseren en hoe behaal jij je resultaten?' Door subtakken te plaatsen vertaal je je vaardigheden in concrete acties en resultaten. Jij staat dus niet meer met je mond vol tanden als iemand vraagt waaruit blijkt dat je goed kunt organiseren!

5. Blijf tekenen

Tony Buzan: 'Blijf plaatjes tekenen terwijl je een Mind Map maakt – de afbeeldingen helpen je om je fantasie aan te sporen. Het hoeven geen kunstwerkjes te zijn – grove schetsen zijn goed genoeg. Het is vooral belangrijk dat het beeld je geheugen aan kan spreken.' Teken plaatjes bij de subtakken, maar vervang ook woorden door plaatjes. Plaatjes spreken je hersenen erg aan en zijn daarom perfect voor in een Mind Map.

6. Vul je Mind Map regelmatig aan

Wanneer je de eerste opzet voor je Mind Map af hebt, zul je merken dat er steeds meer ideeën in je opkomen die je in je Mind Map kunt verwerken. Dankzij de Mind Map heb je namelijk een beter overzicht én meer ruimte in je hersenen om na te denken over nieuwe toevoegingen. Hang daarom de Mind Map bijvoorbeeld in je kantoor en vul hem aan als het je uitkomt. Tony Buzan: 'Je zult merken dat het tekenen van een Mind Map van je vaardigheden om een ander proces vraagt dan een CV schrijven, waar je je hobby's en interesses aan het einde plaatst. De Mind Map geeft een echter een vollediger beeld van jou als persoon en laat alles zien dat jij te bieden hebt en waar je heen wilt gaan.' Het is dus belangrijk om echt de tijd te nemen voor het maken van je Mind Map.

7. Gebruik de Mind Map!

Een Mind Map helpt je om je gedachten op orde te krijgen en zorgt ervoor dat je over alle aspecten van een onderwerp nadenkt. In het voorbeeld van de Mind Map over je persoonlijke kwaliteiten biedt de kaart een uitstekende basis voor bijvoorbeeld het maken van een CV. Je hebt dankzij de Mind Map niet alleen een goed overzicht van je kennis en ervaring, maar ook van de vaardigheden die je inmiddels hebt opgedaan. Tony Buzan: 'Afhankelijk van de organisatie waar je solliciteert kun je zelfs je Mind Map meesturen met je CV. [...] Hierdoor val je op als een creatieve denker die niet bang is om dingen anders te doen. Ieder vooruitstrevend bedrijf met enig inzicht zal mensen aan willen nemen die aan die beschrijving voldoen!'

Do's

- Gebruik gekleurde stiften; kleuren kun je beter onthouden, waardoor de Mind Map nog beter blijft hangen
- Houd je Mind Map bij de hand, zodat je hem regelmatig aan kunt passen
- Probeer ook eens voor andere dingen een Mind Map op te zetten, bijvoorbeeld voor een probleem of een project

Don'ts

- Maak er geen rommeltje van: één woord per tak en iedere tak moet verbonden zijn aan de hoofdtak
- Raffel je Mind Map niet af, maar neem er echt de tijd voor

Schrijven

Hoe moet je zinnen leren schrijven: zie hieronder hoe je zinnen zoals de stones maar ook voor frans en/of Duits kunt leren schrijven.

1. Zorg dat je de grammatica hebt bestudeerd! Snap je de regel, heb je een leerschema gemaakt?
2. Kijk goed naar de vertaling, hak de zin in stukjes
Bv: how much/are those/pizzas
Hoe duur zijn die pizza's

Ga nu de zin in stukjes schrijven:

How much.....

How much are those.....

How much are those pizzas

Onderstreep de stukken of letters die je moeilijk vindt.

Ga zo door met de andere zinnen, en zet de zinnen die je moeilijk vindt op een apart blaadje.

Engels

Er vallen meer leerlingen uit de boot als het om Engels gaat, dan als het om Frans of Duits gaat. Waar ligt dat aan? Vraag een willekeurige, vlot Engelssprekende en schrijvende volwassene een Engels tekst hardop voor te lezen en het zal wemelen van de uitspraakfouten. Hoe kan dat?

Beide vragen hierboven kunnen als volgt beantwoord worden:

1. Dat komt omdat de Engelse spelling nooit officieel is vastgelegd en nooit is aangepast aan de zich steeds veranderende uitspraak. Dat betekent dat we te maken hebben met soms eeuwenoude spellingen van woorden die inmiddels totaal

anders worden uitgesproken. Voorbeelden zijn o.a. *sword, knight, neighbour, two*, enz.

2. Dat komt omdat er heel veel lettercombinaties in het Engels mogelijk zijn om de 44 klanken van die taal weer te geven. Voorbeelden zijn: *ea, oa, ai, eigh, igh, ough, wh, th, sh, ph, rh*, enz.

3. Dat komt omdat klank-tekenkoppeling niet omkeerbaar is naar teken-klankkoppeling of omgekeerd. De klank /ei/ kan ik spellen met een *a*, (maar ook met *ay, ai, eigh, aigh*, enz.). De letter *a* kan ik echter ook op andere manieren uitspreken, zoals bijvoorbeeld in *all, ago, than, many, danger, father*, enz. De medeklinker /dzj/ kan ik spellen met een *g*, maar die spreek ik soms weer anders uit, zoals in *good*.

4. Dat komt omdat er in Nederland in het geheel geen systematische aandacht aan de spelling wordt geschonken in het onderwijs in de Engelse taal.

Ondanks het bovenstaande is er toch iets van een systeem te ontdekken in de Engelse orthografie en wel in het feit dat ook Engelse spellingvarianten onderverdeeld kunnen worden in de vier spellingcategorieën zoals we die ook in het Nederlands kennen.

Onder de knoppen *Vreemde talen*, een probleem (onderdeel *Kenmerken Orthografie*) en *Hulp bij het leren van een vreemde taal* vindt u een korte beschrijving en voorbeelden van de bedoelde categorieën.

Je werkplek

Je werkplek, de plek waar je je huiswerk maakt en leert is erg belangrijk.

Veel leerlingen denken dat ze met muziek en tv “goed” kunnen leren, maar dat is absoluut niet waar. Je hersenen vinden rust en orde belangrijk. Zorg dus altijd voor de volgende zaken:

- Zorg voor een rustige werkplek aan een schoon en leeg bureau, met alleen de spullen die je nodig hebt
- Zet je pc alleen aan als je hem nodig hebt voor school
- Zet je telefoon uit, elke what's app die binnenkomt hoor je en wil je naar kijken. Nog beter is om bijvoorbeeld je telefoon beneden te laten als je boven op je kamer huiswerk maakt. Als je pauze hebt kan je even op je telefoon.
- Zet de muziek uit, eventueel kan je tijdens maakwerk rustige muziek aanzetten.
- Zorg voor goed licht, en frisse lucht, dat vinden je hersenen fijn
- Zorg voor drinken

Handige websites

www.lexima.nl voor hulpmiddelen

www.jufmelis.nl nederlands

www.verbuga.eu

www.digischool.nl Studietips en oefeningen voor alle vakken

www.cambiumned.nl Website voor het vak Nederlands

www.beterspellen.nl Oefen je spelling door elke werkdag 4 vragen te beantwoorden

www.balans.nl voor algemene informatie over dyslexie en over de oudervereniging.

www.makkelijklezenplein.nl

www.dedicon.nl voor de aanschaf van boeken voor Kurzweil en de Lex-app

top grammar mistakes: Top 60 grammaticafouten (Engels) met uitleg over de meest gemaakte fouten in de Engels grammatica.

www.duits.de Het vaklokaal Duits voor scholieren en docenten. Hier vind je bijna alles, wat je zoekt. (Alle vaardigheden). Er zijn bijv. uitlegvideo's over werkwoorden en naamvallen.

www.nufransleren.nl. Veel info, maar minder overzichtelijk te vinden wat je nodig hebt dan in het digitale materiaal van eigen methode

www.nubeterengels.nl ook hier misschien beter om eigen methode-materiaal te gebruiken.

www.uitmuntend.de

Een handig internetwoordenboek D-N / N-D om snel woorden en uitdrukkingen op te zoeken.

<http://examenblad.nl>

Je wilt examenteksten oefenen. (vmbo,havo,vwo) (Lezen)

www.wdr.de/tv/neuneinhalb

Dit is een soort Duits jeugdjournaal. Naast de actuele uitzending is er een archief met meer dan honderd uitzendingen die allemaal 9½ minuut duren. (Kijk/Luisteren)

www.huiswerk.tv website met filmpjes met uitleg over allerlei onderwerpen in alle vakken.